

Vojna

Zapadno bojišče

Razgibanost nemškega letalstva

Poročilo iz Pariza z dne 14. novembra pravi, da je bilo nemško letalstvo 13. novembra najbolj razgibano in najbolj delavno od začetka sovražnosti na zapadnem bojišču.

Predvsem so izvršili ta dan štiri nemški bombniki dvakrat napad na angleško Šetlandsko otočje in so vrgli skupno 12 bomb, od katerih je bila vsaka težka najmanj 250 kg. Štiri bombe so padle v morje, štiri približno 800 metrov proč od šole, v kateri se je vršil pouk, a niso povzročile škode, pač pa so izkopale 3 m globoke in 7 m široke lijake.

Istočasno, ko so letela nemška letala nad Šetlandskimi otoki v severnem delu Velike Britanije, je nemško letalsko poveljstvo poslalo več ogledniških letalskih skupin nad severovzhodno Francijo. Dve skupini letal sta prispeli 13. novembra zjutraj in popoldne do Pariza. Tu jih je pregnal protiletalski ogenj ter so se vrnila preko Belgije v svoja oporišča. Zaradi megle, ki je ležala ves dan nad Francijo, prevladuje prepričanje, da letala niso mogla zbrati dosti podatkov in narediti večjega števila fotografičnih posnetkov.

Nemci odložili načrt vojnega pohoda preko Belgije ter Holandije

Zadnjič smo poročali, da sta naslovila belgijski kralj in holandska kraljica na vojskujoče se države mirovno poslanico, katera je bila v naprej obsojena v neuspeh. Belgija in Holandska pa sta izpustili v svet mirovnega goloba predvsem radi tega, da bi opozorili javnost, ker jima grozi nevarnost, da si izberejo Nemci ravno ti državi za pozorišče velike ofenzive proti Angležem ter Francozom.

Casopisje je tudi poročalo, da je Nemčija zbrala na mejah Belgije ter Holandske kar največjo vojaško silo in jo oskrbela z vsem potrebnim za napad.

Nemških napadalnih priprav so se Belgijci in Holanci tako prestrašili, da so ukrenili po svojih močeh vse, da onemogočijo tehnično najbolj opremljeni nemški armadi tako zvani bliskoviti pohod, katerega se je poslužila napram Poljakom.

V ožgled nemški nevarnosti so šli Holanci tako daleč, da so segli po svojem skrajnem obrambnem sredstvu — poplavi. Holandska leži meter in še več niže nego morska gladina. Dvojna črta nasipov in utrjenih delov obale jo varuje pred morjem, a to ne zadošča, kajti deževnica se ne more nikamor odtekat. In tako delujejo podnevi in ponoči, leto za letom velikanske črpalne postaje, ki spravljajo vodo iz tisočev prekopov in skozi cevi na drugo stran nasipov.

Holanci imajo tri pripomočke, da svojo deželo poplavijo: če prebijejo nasipe, če odprejo zatvornice in če ustavijo črpalke. Vsak izmed teh pripomočkov bi že sam zase zadostoval, da spremeni vso de-

želo v ogromno močvirje. Vsi trije skupaj obložijo deželo s povprečno dva metra debelo vodno plastjo, ki mora v njej utoniti vsako vozilo, tudi največji tank. Samo holandski jug, od Masstrichta do Tilburga, bi ostal nad vodo, a v središču dežele bi ostali nad njo zvišani bregovi prekopov, železniški nasipi, cestni nasipi in mostovi. Na te črte je postavljena holandska armada.

Holandska vlada je izvedla izpraznitev tistih obmejnih krajev, ki se dajo poplaviti. Tehnične čete so podrle prve jezove in spustile vodo, ki je poplavila veliko ozemlje, čez katerega je vsak promet nemogoč. Odrejeno je vse potrebno za poplavo večjih pokrajin. Vse vojaško važne točke so stalno zastražene. Holanci izpopolnjujejo utrdbe in postavljajo topove za obrambo pred letali.

Ko se je nemško vrhovno poveljstvo prepričalo, da so pripravljeni Belgijci in predvsem pa Holanci na najbolj resni ter nezlomljivi odpor, je opustilo za enkrat

Dogodki na morju

Črni dan za angleško mornarico

Poveljstvo angleške mornarice je objavilo 14. novembra, da je zadel angleški rušilec ob nemško prosto plavajočo mino in se potopil. Pri nesreči je bil ubit en član posadke, šest jih pogrešajo, 15 članov posadke, med njimi trije častniki, pa je bilo ranjenih. Okoli 70 preživelih članov posadke je bilo izkrcanih v neki angleški luki. Angleži trdijo, da ta izguba ni velikega pomena, ker ima Anglija okrog 200 rušilcev.

V bližini mesta, kjer se je potopil omenjeni rušilec, je bila ponoči potopljena tudi 8000 tonska angleška trgovska ladja »Matra«. Dva člana posadke sta bila ubita, 22 rešenih mornarjev je ranjenih.

Nadalje je neka nemška podmornica potopila angleško ribiško ladjo »Craswell«. Od 13 moč posadke jih pogrešajo sedem, ostale je vzela podmornica na krov in so bili potom druge ribiške ladje izkrcani v Angliji.

Nič boljši dan nemške mornarice

Angleška vojna mornarica je prestregla dne 13. novembra velika nemška trgovinska parnika »Mecklenburg« (8000 ton) in »Parana« (6000 ton). Posadki obeh ladij sta se izkrcali v rešilne čolne, nakar so angleške vojne ladje obe ladji potopile s topovskimi strelji, da ne bi ovirali plovbe.

Norveški parnik »Jenny« je 14. novembra priplul v portugalsko pristanišče Oporto. Parnik je med potjo ustavila nemška podmornica ter zahtevala, naj ji da živež, če ne, bo torpediran. Kapitan je Nemcem dal krompir, sladkor, kruh in druge potrebščine, nato so ga Nemci pustili dalje. Čez čas pa so s parnika videli, kako je začela podmornico preganjati an-

gledsko bojna ladja ter vrgla proti njej več podvodnih bomb. Kmalu so se na površju pokazali veliki madeži olja, iz česar sklepajo, da je bila podmornica uničena.

Razen podmornice, katero omenja kapitan parnika »Jenny«, sta bili potopljeni še dve nemški podmornici v Severnem morju v boju z angleškimi oboroženimi trgovskimi ladjami, katere sta napadli.

Važna sklepa zavezniškega velikega vojnega sveta

Neka angleška trgovska ladja se je borila z nemško podmornico pet ur in jo je nazadnje le zadela v polno, da se je pogreznila za vedno.

vanju zavezniškega letalstva.

V desetih tednih vojne zaplenjeno za Nemčijo namenjeno blago

Angleške nadzorne postaje za vojno tihotapstvo javljajo, da je bilo v teku desetih tednov vojne skupno zaplenjenega 426.000 ton blaga, namenjenega v Nemčijo. Med tem blagom je 3500 ton kave.

Razmerje med angleško in nemško vojno mornarico

Po najnovejših podatkih poseda Anglija 14 velikih vojnih ladij, Nemčija 5; Angleži imajo 5 nosilcev letal, Nemci nobenega.

Težkih križark ima Anglija 15, Nemčija 2. Drugih križark ima Anglija 43, Nemčija 6; rušilcev Angleži 179, Nemci 22. Nemčija prekaša Angleže v podmornicah, katerih ima 65 nasproti 57 angleškim, ter v torpedovkah. Pač pa so Angleži naročili v Ameriki 1000 malih lovskih ladij na podmornice, ki bodo dva- do trikrat hitrejšje od nemških podmornic in bodo pravi strah na morju.

Holandsko potniško ladjo potopila nemška mina

Nad osem tisoč ton velika holandska potniška ladja »Simon Bolivar« je v noči na 19. november blizu angleške obale zadela

Resen položaj na Češkem

Nemiri na Češkem v neoški luči

Odkar se je začela sedanja vojna in se je polastila Nemčija dela Poljske z ognjem ter mečem, tiščijo v češko-moravskem pokroviteljstvu ali protektoratu v ospredje resni nemiri čeških narodnjakov. Nprestanost se ponavljajoči krvavi spopadi so dosegli v zadnjem času tak višek, da jih ni mogla več pokriti s plaščem molka Nemčija, ampak je izdala par uradnih obvestil o resnih dogodkih, kojih pozorišče je bila predvsem Praga in še druga večja mesta.

Nemško uradno poročilo prizna, da so zakrivili nemire in obračunavanja z nemškimi predstavniki oblasti slušatelji čeških visokih šol. Kot kazen za povzročanje spopadov je nemška oblast zaprla češke visoke šole za dobo treh let. V Pragi in drugih mestih je bilo ustreljenih 12 Čehov, večje število pa zaprtih. Med ustreljenimi sta dva češka policijska častnika. Kot vzrok za tako oster nastop navaja nemška oblast vojno stanje, v katerem je Nemčija, in napadalna dejanja Čehov proti osebam nemške narodnosti, ki so se končala s smrtnim izidom.

Nemška oblast je v večini protektorata razglasila preki sod.

Angleži o dogodkih v Pragi

Angleško poročilo o dogodkih na Češkem pravi: Že od 28. oktobra, na dan obletnice češke samostojnosti, ko je prišlo v mnogih mestih na Češkem in Moravskem do krvavih spopadov, je vzpostavljala nemška policija z ostrimi protiukrepi red, ker je zavlada v vsem protektoratu vzemirljivo vzdušje. Povsod so bile čete nemške policije (Gestapo) in napadalnih (SS) oddelkov ojačene.

Po neuspehi komediji v Münchenu dne 8. novembra na Hitlerja in njegove najzvestejše je bilo zaprtih mnogo Čehov. Dne 15. novembra je prišlo v Pragi do dijaških nemirov radi tega, ker je Nemčija zahtevala od Češke, naj vlada protektorata izjavi, da je v vojnem stanju z Anglijo ter Francijo kot odgovor na snovanje češke armade v Franciji.

Dijaštvo se je zbiralo pred starim magistratom, kjer se nahaja spominska plošča »Neznanemu junaku«. Iz množice je bilo slišati klice »Živela svobodna Češkoslovaška!« Nemške oblasti so pozvale praško policijo, da kar najodločneje razžene manifestante in da prepreči v Pragi vsako sumljivo zbiranje. Policija je nastopila,

na nemško blodečo mino in se potopila v najkrajšem času. Ladja je bila na potu iz Amsterdama v osrednjo Ameriko in holandsko Indijo. Na ladji je bilo okrog 400 ljudi. Po prvih poročilih je izgubilo življenje ob sami eksploziji 140 ljudi in med temi tudi kapitan ladje. Ranjenih je bilo okrog 90 ljudi. Potapljajočemu parniku so takoj priplule na pomoč razne ladje, katere so prepelejale rešene potnike na angleško obalo. Število rešenih znaša 230 odraslih in 15 dojenčkov. Ranjence in med temi otroke izpod deset let, so oddali v londonske bolnišnice. Več rešenih potnikov trdi, da je bil »Simon Bolivar« torpediran.

toda očitali so ji, da ni dovolj ostra in zato so bili poklicani na ulico nemški policijski oddelki.

Nemci so razširili izredno strogi zakon o zaščiti države in koristi nemškega naroda na vse ozemlje protektorata.

Po tem razglasu je znatno ojačena nemška policija 17. novembra v noči zaprla do 2000 dijakov in dijakinj. Ob priliki tako številnih ar-tacij je prišlo do hudih in krvavih spopadov. Nekaj sto dijakov je pozneje policija izpustila, a večina je ostala v zaporih in bo odpeljana najbrž v koncentracijska taborišča, v kolikor ne bo postavljena pred nemška nagla sodišča.

Devet dijakov, o katerih pravijo nemške oblasti, da je bilo dokazano njihovo protinemško rovarenje, je bilo 17. novembra ustreljenih. Istočasno je pričela tudi stroga preiskava pri praški policiji in je bila aretirana cela vrsta stražnikov, podčastnikov in častnikov. Nekateri so bili postavljeni pred naglo sodišče. Zatrjujejo, da jih je bilo nekaj že postreljenih. Preiskave se vršijo tudi med praškim meščanstvom in po deželi. Pričakujejo se aretacije nadalj-

Kaj pravijo odgovorni činitelji?

Angleški mornariški minister o zbolšanju položaja za zaveznike

Angleški mornariški minister Churchill je imel po radiu govor, v katerem je naglasil, da se je v desetih tednih vojne obrnil položaj v vidno korist zaveznikov. G. minister je rekel dalje, da je čas najboljši zaveznik Velike Britanije in Francije. Ako prebijeta zimo brez večjih pretresljajev, bo dobljen že prvi del te vojne. Spomladi bo položaj še neprimerno ugodnejši. Pri tem pa ne smemo tudi pozabiti, da se je od začetka vojne marsikaj spremenilo v našo korist. Italija, za katero smo se bali, da bo stopila na stran naših sovražnikov, je ostala nepristranska in se vedno bolj vrača k prijateljstvu z Veliko Britanijo. Med nami in Japonsko niso nastali nobeni novi spori. Turčija se je zvezala z zavezniki z vojaško pogodbo. Vlada sovjetske Rusije je pa s svojim posegom zaprla

njih zastopnikov češkega narodnega življenja.

Praga je zadnje dni kakor izumrla. Gledališča in kinematografi so prazni. Ljudje se držijo doma. Predsednik Hacha, ki se nahaja v Lanech, in že nekaj časa boleha, je hudo obolel, da se bojijo za njegovo življenje. Glede predsednika Hache je objavila londonska radijska postaja 18. novembra, da je interniran ali priprt, ker ni hotel podpisati nekaterih ukrepov, katere mu je predložila nemška oblast.

Londonski radio od 19. novembra je poročal, da so aretirali Nemci ta dan v Pragi in drugih čeških mestih nad 50.000 Čehov in so jih mnogo že odpravili v zloglasno rajhovsko koncentracijsko taborišče Buchenwald.

Nemci delajo na to, da pride na Češkem do spremembe vlade, katero bi naj podpisala češka fašistična skupina.

Z ozirom na dogodke na Češkem in Moravskem so vsa češka poslaništva in konzulati v Angliji, Franciji, Ameriki in še drugih državah, ki ne priznavajo zasedbe Češke po Nemčiji, razobesili v znak žalosti zastave na pol droga. V vseh teh državah vlada silno razburjenje in časopisje ostro obsoja postopanje nemških oblasti s Čehi.

Nemčiji za vselej pot proti vzhodu in severu. Združene ameriške države nas podpirajo.

Churchill je zaključil svoj govor z besedami: »Ker so Rusi zaprli Nemcem pot na vzhod ter sever, ne je pričela Nemčija pripravljati za napad na dva stara kulturna naroda na zahodu, na Belgijo in Holandsko, ki naj bi sledili usodi Češkoslovaške ter Poljske. Nemški nacionalni socialisti sicer obljublajo Belgiji in Holandiji, da nimajo takih namenov, toda njihovim obljubam ne more nihče več verjeti. Gotovo je le eno, da se bo usoda Belgije in Holandije rešila prav tako kakor usoda Avstrije, Češkoslovaške in Poljske, z zmago Velike Britanije in Francije. Ako nas premagajo, bo vse zasluženo in Združene ameriške države se bodo potem edine še lahko ponašale kot zadnji otok človečanske svobode, ako pa zmagamo mi, bo zasijala svoboda vsem.«

Iz raznih držav

V NAŠI DRŽAVI

Imenovani senatorji. S kraljevim ukazom je bilo imenovanih 37 novih senatorjev. Od Slovencev sta bila imenovana g. dr. Anton Korošec, bivši predsednik senata, in dr. Franc Kulovec, bivši senator, minister in poslanec. Z izvoljenimi štirimi senatorji imamo Slovenci sedaj šest zastopnikov v senatu.

V DRUGIH DRŽAVAH

Podkarpatske hoče k Rusiji. Podkarpatsko Ukrajino so po zasedbi Češke in Moravske po Nemci po večini zasedli Madžari. Z zasedbo delov Poljske po Rusiji so ji pripadli vsi bivši poljski Ukrajinci. Radi zedinjenja Ukrajincev iz sovjetske Rusije in bivše Poljske se je razpredla med madžarskimi Ukrajinci širokopotezna propaganda za priključek k sovjetski

Rusiji. Mnogo Ukrajincev je že pobegnilo preko Karpatov, kjer so stopili v stike z uglednimi ukrajinskimi politiki sovjetske Rusije. Pričakujejo, da se bo iz zahodne Ukrajine začela dosledna akcija za priključitev podkarpatske Ukrajine k Rusiji.

Ves svet občuduje junaške Fince. Po zasedbi Poljske je Rusija kar pozobala tri baltiške države: Litvo, Letonsko ter Estonijo. Ni sicer teh držav zasedla ter jih priključila sovjetski zvezi, pač pa si je ustvarila v vseh treh pomorska, letalska in kopna oporišča, iz katerih vlada in gospodarji nad vsem Baltikom pod pretvezo, da jo vežejo z baltiškiimi državami nenapadalne pogodbe. Ko je pa hotela Rusija po navedenem receptu zagospodariti nad komaj štirimilijonsko Finsko, katera bi imela za sovjete največji pomen, ker je oddaljeno najvažnejše rusko pristanišče